

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2011

Índex

PRESENTACIÓ

3

1. CONGRESSOS I ALTRES REUNIONS CIENTÍFIQUES

4

2. SEMINARIS

5

3. ORGANITZACIÓ DE CONFERÈNCIES

8

4. PRINCIPALS PUBLICACIONS DE MEMBRES DEL CEFID

9

5. JORNADES D'ACTUALITZACIÓ CIENTÍFICA I DIDÀCTICA
COORGANITZADES AMB L'ICE DE LA UAB

18

6. TESIS DOCTORALS

19

7. PROJECTES FINANÇATS

20

Presentació

Oferim, en les pàgines que vénen a continuació, una nova memòria anual que recull les actuacions més destacades que ha dut a terme el CEFID, en aquest cas al llarg del 2011. La memòria inclou, en primer lloc, un seguit d'accions desenvolupades amb l'objectiu de potenciar el debat científic, la creació de coneixement i el seu intercanvi en el context de la progressiva consolidació de xarxes de treball amb altres centres i grups de recerca: congressos, jornades de debat i seminaris. També s'hi recullen activitats adreçades a la transferència i difusió de coneixements, com són les conferències organitzades per grups adscrits al CEFID i, sobretot, les publicacions de qualitat en què es plasma la recerca desenvolupada pels membres del centre; aquestes treballs, sota la forma de llibres, capítols de llibre i articles en revistes de referència, tenen sovint un notable impacte acadèmic i àdhuc social. En un altre àmbit, l'esforç de transferència i la proposta d'accions de formació de qualitat s'articulen en les Jornades d'actualització científica i didàctica organitzades conjuntament amb l'ICE de la UAB, de les quals el 2011 es va celebrar la quarta edició. Ara bé, l'activitat de formació del CEFID se centra particularment, com no podia ser d'altra manera, en els nous investigadors; en aquest terreny, la memòria mostra l'elevat nombre de tesis doctorals presentades durant el 2011 sota la direcció de membres del centre. El document conclou amb un apartat referent a la captació de recursos, essencial per a la potenciació de la recerca de qualitat: s'hi enumeren els principals projectes i subvencions a càrrec de membres o grups del CEFID o en els quals participen destacadament components del centre, tant aquells que han estat novetats del 2011 com els que, ja iniciats amb anterioritat, han seguit desenvolupant-se durant l'any.

CARME MOLINERO
Directora
Juny de 2012

Congressos i altres reunions científiques

Durant el 2011 el CEFID va ser coorganitzador de dos congressos adreçats a afavorir el debat entre investigadors i la transferència de coneixements. En tots dos casos cal remarcar tant la dimensió internacional de les trobades com el fet que, atesa la pluralitat d'organitzadors i participants, comportaren la consolidació de xarxes de treball ja preexistents amb altres grups i centres de recerca.

- *Congrés Internacional «Espai urbà, memòria i ciutadania. Restauracions, transmissions i resignificacions del patrimoni democràtic».*
Barcelona, 15-18 de març de 2011.
Coorganitzat amb el Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya
- *Congrés Internacional «Strikes and Social Conflicts in the XX Century».*
Lisboa, 16-20 de març de 2011.
Coorganitzat amb: Instituto de História Contemporânea (Universidade Nova de Lisboa), Internationaal Instituut vor Sociale Geschiedenis (Amsterdam), Arquivo Edgard Leuenroth (Unicamp, Campinas, Brasil) i Maison des Sciences de l'Homme (Dijon, França).

Igualment, el Grupo de Estudios del Exilio Literario (GEXEL-CEFID) va organitzar al llarg de l'any dues reunions científiques sota el format de jornades de debat:

- Segones Jornades *El exilio teatral republicano de 1939. Homenaje a la memoria de Ricardo Doménech*
Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB, 10 i 11 de març de 2011
- Jornada *Exilio republicano e historiografia*
Facultat de Filosofia i Lletres de la UAB, 30 de setembre de 2011

Per últim, cal esmentar la col·laboració del CEFID amb la jornada organitzada per la Fundació Cipriano García-Arxiu Històric de CCOO de Catalunya sota el títol *Arxius sindicals europeus: un model plural*, celebrada a Barcelona el 24 de novembre de 2011.

2 Seminaris

Si el 2010 les sessions dels seminaris permanents del GREF i el GEXEL gairebé van doblar en nombre les del 2009, durant el 2011 encara se n'ha intensificat el ritme, amb el resultat d'un lleuger increment en el nombre total de sessions. Els seminaris són el marc en què es presenten recerques en curs o tot just finalitzades –tant de membres dels mateixos grups com d'altres investigadors- i es duen a terme debats sobre temes relacionats amb les línies de recerca dels grups. Les sessions realitzades durant l'any 2011 han estat les següents:

2.1. Seminari permanent del Grup de Recerca sobre l'Època Franquista (GREF-CEFID)

- *Feixistes de visita. Delegacions del III Reich i la Itàlia mussoliniana a Catalunya, 1939-1945*
A càrrec de: Mireia Capdevila (CEFID-UAB) i Oriol Sorolla (UAB)
Data: 28 de gener de 2011.
- *L'Església catòlica i les transformacions socials, culturals, polítiques i religioses dels anys 60 i 70*
A càrrec de Renato Moro (Università Roma Tre)
Data: 8 d'abril de 2011.
- *Morir matant. Repressió i lluita armada en el crepuscle del franquisme, 1968-1977*
A càrrec de Pau Casanellas (CEFID-UAB)
Data: 24 de maig de 2011.
- *El tránsito de la izquierda al fascismo en la europa de entreguerras. Los casos de nicola Bombacci, Paul Marion y Óscar Pérez Solís*
A càrrec de Steven Forti (CEFID-UAB)
Data: 31 de maig de 2011.
- *Las economías de Italia y España en una perspectiva comparada (1933-1959)*
A càrrec d'Alessandra Vannini (Institut Universitari Europeu de Florència)
Data: 7 d'octubre de 2011

- *La política represiva de la dictadura de Pinochet y su denuncia en Chile (1973-2010)*
A càrrec de Carla Peñaloza (Universidad de Chile)
Data: 25 de novembre de 2011

2.2. Seminari permanent del Grupo de Estudios del Exilio Literario (GEXEL-CEFID)

- *Sessió inaugural amb intervencions de:*
Maria Campillo: Presentació del seu llibre *Allez! Allez! Escrits del pas de la frontera, 1939*
Teresa Férriz: La difusió de l'exili republicà a la xarxa
Data: 2 de febrer de 2011
- *Sessió amb intervencions de:*
Olga Paz Torres (UAB): “Isabel Oyarzábal Smith y Alexandra Kollontay”.
Javier Sánchez Zapatero (Universidad de Salamanca): “Escribir el horror y el epistolario de Max Aub”
Data: 23 de febrer de 2011
- *Sessió amb intervencions de:*
Jesús Gálvez Yagüe (Universitat Rovira i Virgili): “José Herrera Petere”.
Mario Martín Gijón (Universidad de Extremadura): “Máximo José Kahn”.
Data: 23 de març de 2011
- *Literatura concentracionaria: los republicanos españoles en los campos de concentración nazis y soviéticos.*
Amb intervencions de:
Luiza Iordache, autora de *Republicanos españoles en el Gulag*, Premi a la Memòria de Doctorat en Ciències Polítiques (Institut de Ciències Polítiques i Socials)
Marta Simó Sánchez, investigadora amb una tesi doctoral en curs sobre els camps nazis i Espanya.
Data: 4 de maig de 2011
- *Guerrilla-maquis: historia y literatura*
Amb intervencions de:
Alfons Cervera, autor de la novel·la *Maquis*: “Literatura y maquis”.
Marie-Claude Chaput (Université Paris Ouest Nanterre La Défense): “De la Historia de las guerrillas a las representaciones en la prensa y en las ficciones”.
Odette Martinez Maler (Université Paris Ouest Nanterre La Défense i codirectora de *La Isla de Chelo*): “El uso de los archivos orales en las escrituras fílmicas: el ejemplo de *La Isla de Chelo*”.
Data: 25 de maig de 2011

- *Sessió amb les intervencions de:*
Xosé Luis Axeitos (Real Academia de la Lengua Galega): “El exilio literario gallego”.
Fernando Larraz (GEXEL-UAB): “Relaciones editoriales entre España y América”.
Data: 15 de juny de 2011
- *Luces de Galicia en el mundo editorial y educativo de la República Argentina.*
A càrrec de Xosé Luis Axeitos (Real Academia Galega)
Data: 4 de novembre de 2011
- *Segona sessió del curs 2011-2012*
A càrrec de Domingo Ródenas de Moya, professor de la Universitat Pompeu Fabra i co-autor de *Derrota y restitución de la modernidad, 1939-2010*, volum setè de la *Historia de la literatura española* dirigida per José-Carlos Mainer.
Data: 16 de desembre de 2011

3 Organització de conferències

En la línia de realitzar activitats orientades a la difusió de coneixements, el GREF-CEFID ha organitzat el seu tradicional cicle de conferències, que en la seva edició del 2011 s'ha centrat en el paper de l'Església i el món catòlic durant la dictadura.

Cicle de conferències «L'Església i els catòlics durant el franquisme»

- Primera sessió, 1 d'abril de 2011
L'Església en el primer franquisme
A càrrec de Julián Casanova (Universidad de Zaragoza)
- Segona sessió, 8 d'abril de 2011
Les dissidències catòliques
A càrrec de Rafael Díaz Salazar (Universidad Complutense de Madrid)
L'Església espanyola i el Vaticà després del Concili
A càrrec de Giuliana di Febo (Università degli Studi Roma Tre)

Principals publicacions de membres del CEFID

4.1. Llibres i capítols de llibre

Araya, Rodrigo, «El Acuerdo Marco chileno. ¿Un caso frustrado de pacto social?», en CD dins Ángeles Barrio, Jorge de Hoyos, Rebeca Saavedra (eds.), *Nuevos horizontes del pasado: culturas políticas, identidades y formas de representación*, Santander, PubliCan-Ediciones de la Universidad de Cantabria, 2011. (CL)

Aulet, Jaume, «Estudi introductorio», «Propostes de treball», «Comentari de text», dins Josep Carner, *Supervivent d'un cant remot. Antologia poètica*, Barcelona, Educaula, 2011, p. 11-43, 87-100, 101-107, («Educació 62», 73). (CL)

Aznar, Manuel; López García, José Ramón (coords.), *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*, Sevilla, Renacimiento, 2011. (L)

Baras Gómez, Montserrat; Barberà Aresté, Oscar; Barrio López, Astrid; Rodríguez Teruel, Juan, «La fuerza de los partidos de ámbito no estatal en España (1977-2008)», dins Biglino Campos, Paloma; Mapelli Marchena, Clara (dirs.), *Garantías del pluralismo territorial. Congreso internacional sobre garantías del pluralismo territorial*, Madrid, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2011, pp. 267-292 (CL)

Bordetas, Ivan, «'Ni tú ni yo somos nadie si tú y yo no somos nosotros': los orígenes del movimiento vecinal en Catalunya», en CD dins Ángeles Barrio, Jorge de Hoyos, Rebeca Saavedra (eds.), *Nuevos horizontes del pasado: culturas políticas, identidades y formas de representación*, Santander, PubliCan-Ediciones de la Universidad de Cantabria, 2011. (CL)

Castellanos, Jordi, «Joan Maragall des del Decadentisme», dins Josep-Maria Terricabras (ed.), *Joan Maragall, paraula i pensament*, Girona, Documenta Universitaria, 2011, pp. 71-95. (CL)

Castellanos, Jordi, *Joan Maragall. La paraula il·luminada/La palabra iluminada*, Madrid, Acción Cultural Española, 2011. (L)

Cuesta, José Miguel, «El papel de las organizaciones políticas en el movimiento vecinal del barrio de Llefià», dins *V Congreso Internacional Historia de la Transición en España. Las organizaciones políticas*, Almería, Editorial Universidad de Almería, 2011, pp. 57-72. (CL)

Chen, Chiao-In, «Los camisas azules: una experiencia del fascismo chino entre guerras y su relación con la Europa fascista (1932-1938)», en CD dins Ángeles Barrio, Jorge de Hoyos, Rebeca Saavedra (eds.), *Nuevos horizontes del pasado: culturas políticas, identidades y formas de representación*, Santander, PubliCan-Ediciones de la Universidad de Cantabria, 2011. (CL)

Domènech Sampere, Xavier, «Movimiento obrero y cambio político en España (1956-1977)», a Frías, Carmen; Ledesma, José Luis; Rodrigo, Javier (eds.) *Reevaluaciones. Historias locales y miradas globales*, Zaragoza, Instituto Fernando El Católico, 2011, pp. 179-190. (CL)

Espuny, Maria Jesús (dir.), *La acción social en las Fuerzas Armadas*, Barcelona, Bosch Editor, 2011. (L)

Forti, Steven, «Otra deriva fascista. Paul Marion en la Francia de entreguerras», en Gallego, Ferran y Morente, Francisco (eds.), *Rebeldes y reaccionarios. Intelectuales, fascismo y derecha radical en Europa, 1914-1956*, Barcelona, El Viejo Topo, 2011, pp. 111-134 (CL)

Forti, Steven, «Démocratie populaire et État fort. Paul Marion en la Francia de l'entre-deux-guerres», en CD dins Ángeles Barrio, Jorge de Hoyos, Rebeca Saavedra (eds.), *Nuevos horizontes del pasado: culturas políticas, identidades y formas de representación*, Santander, PubliCan-Ediciones de la Universidad de Cantabria, 2011. (CL)

Gassol i Bellet, Olívia, *De la utopia mediterrània a la realitat provincial. El projecte cultural de la Diputació de Barcelona durant el primer franquisme*. Barcelona, Fundació Carles Pi i Sunyer, 2011. (L)

Geniola, Andrea, «Provincia y Región en la España Foral y Asimilada. Particularismo franquista, erudición elitista y regionalismo oficial-nacionalista: Euskal Herria y Països Catalans durante el franquismo (Apuntes de investigación)», en CD dins Ángeles Barrio, Jorge de Hoyos, Rebeca Saavedra (eds.), *Nuevos horizontes del pasado: culturas políticas, identidades y formas de representación*, Santander, PubliCan-Ediciones de la Universidad de Cantabria, 2011. (CL)

Geniola, Andrea, «El hilo enredado de las nacionalidades. Las Españas de Anselmo Carretero entre el exilio y la Transición», en CD dins Ángeles Barrio, Jorge de Hoyos, Rebeca Saavedra (eds.), *Nuevos horizontes del pasado: culturas políticas, identidades y formas de representación*, Santander, PubliCan-Ediciones de la Universidad de Cantabria, 2011. (CL)

Glondys, Olga, «Causas y circunstancias del establecimiento del Comité español del Congreso por la Libertad de la Cultura», en CD dins Ángeles Barrio, Jorge de Hoyos, Rebeca Saavedra (eds.), *Nuevos horizontes del pasado: culturas políticas, identidades y formas de representación*, Santander, PubliCan-Ediciones de la Universidad de Cantabria, 2011. (CL)

Glondys, Olga, «La política del puente planeada dede la revista *Cuadernos del Congreso por la Libertad de la Cultura*», dins Aznar, Manuel; López García, José Ramón (coords.), *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*, Sevilla, Renacimiento, 2011, pp. 939-949 (CL)

González de Garay, Fernández María Teresa, «Movimiento y quietud en la poesía de Susana Soca», dins Guagliano, Eliana (coord.), *Donne in movimento*, Centro Studi Americanistici "Circolo Amerindiano", 2011, pp. 277-312 (CL)

González de Garay Fernández, María Teresa, «Encuentro con la poesía de José Ramón Enríquez», dins Aznar, Manuel; López García, José Ramón (coords.), *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*, Sevilla, Renacimiento, 2011, pp. 453-469 (CL)

Hidalgo Nácher, Max, «La voz en la poesía de José Bergamín (una lectura de "Velado desvelo")» dins Aznar, Manuel; López García, José Ramón (coords.), *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*, Sevilla, Renacimiento, 2011, pp. 998-1006 (CL)

Larraz Elorriaga, Fernando, «Los exiliados y las colecciones editoriales en Argentina (1938-1954)», dins Pagni, Andrea (coord.) *El exilio republicano español en México y Argentina: historia cultural, instituciones literarias, medios*, 2011, pp. 129-144. (CL)

López García, José Ramón, «Estudio introductorio» a Francisco Giner de los Ríos, *Los laureles de Oaxaca Notas y poemas de un viaje*, Sevilla, Renacimiento, 2011, pp. IX-XXXIV. (CL)

López García, José Ramón, «La mirada periférica: Carlos Blanco de Aguinaga ante la literatura del exilio republicano español», dins Aznar, Manuel; López García, José Ramón (coords.), *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*, Sevilla, Renacimiento, 2011, pp. 661-673 (CL)

Martínez Montón, Rosa, «Tras los pasos de Juan Renau» dins Aznar, Manuel; López García, José Ramón (coords.), *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*, Sevilla, Renacimiento, 2011, pp. 1059-1067 (CL)

Molinero, Carme i Ysàs, Pere (coords.), «Temps de dictadura, postguerra i canvi social: 1939-1969», v. 3 a Manuel Risques (dir.), *Un segle de història de Catalunya en fotografies*, Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2011 (L)

Molinero, Carme, «La oposición al franquismo y la cuestión nacional», a Javier Moreno Luzón (ed.), *Izquierdas y nacionalismo en la España contemporánea*, Madrid, Editorial Pablo Iglesias, 2011, pp. 235-255 (CL)

Molinero, Carme, «Dones i antifranquisme» a David Ginard (coord.), *Dona, guerra civil i franquisme*, Edicions Documenta Balear, Palma de Mallorca, 2011, pp. 123-146. (CL)

Molinero, Carme, «La recerca sobre les víctimes de la Guerra Civil i la memòria històrica a Espanya» a Josep Maria Lloró (coord.), *Història, memòria, testimoniatge. Un llegat per a Europa*, Leonard Muntaner Editor, Palma de Mallorca, 2011, pp. 33-42. (CL)

Molinero, Carme, «Comisiones Obreras: de la lucha antifranquista a la acción sindical en un nuevo escenario económico y político», dins Rafael Quirosa-Cheyrouze (ed.), *La sociedad española en la Transición. Los movimientos sociales en el proceso democratizador*, Madrid, Biblioteca Nueva, 2011, pp. 147-159. (CL)

Molinero, Carme, «Conflictividad laboral, movimiento obrero y cambio político», dins Salvador Cruz i Julio Ponce (eds.), *El mundo del trabajo en la conquista de las libertades*, Jaén, Universidad de Jaén, 2011, pp. 221-223. (CL)

Molinero, Carme, «La recerca sobre les víctimes de la Guerra Civil i la memòria històrica a Espanya», dins Josep Maria Lloró (coord.), *Història, memòria, testimoniatge. Un llegat per a Europa*, Palma de Mallorca, Lleonard Muntaner Editor, 2011, pp. 33-42. (CL)

Montiel Rayo, Francisca, «A vueltas con la vuelta: utilización política de una reseña crítica y respuesta inédita de Max Aub» dins Aznar, Manuel; López García, José Ramón (coords.), *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*, Sevilla, Renacimiento, 2011, pp. 1068-1075 (CL)

Moreno Cantano, Antonio César (coord.) *El ocaso de la verdad. Propaganda y prensa exterior en la España franquista (1936-1945)*. Xixón, Ediciones Trea, 2011. (L)

Morente Valero, Francisco, amb Ferran Gallego (coords.), *Rebeldes y reaccionarios: intelectuales, fascismo y derecha radical en Europa*, Barcelona, Viejo Topo, 2011. (L)

Paz Torres, Olga, «De la “compensación moral” en el franquismo a la actual función social de las FAS», dins Maria Jesús Espuny (dir.) *La acción social en las Fuerzas Armadas*, Barcelona, Bosch Editor, 2011, pp. 55-77. (CL)

Peralta Gilabert, Rosa, «La escenografía de Gori Muñoz para la "Yerma" de María Casares y Margarita Xirgu» dins Aznar, Manuel; López García, José Ramón (coords.), *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*, Sevilla, Renacimiento, 2011, pp. 886-892 (CL)

Puigsech Farràs, Josep, «César Muñoz Arconada, Emilio Gómez Nadal y la familia comunista: el exilio en Francia y la Unión Soviética en 1939» dins Aznar, Manuel; López García, José Ramón (coords.), *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*, Sevilla, Renacimiento, 2011, pp. 821-829 (CL)

Risques, Manel (dir.), *Un segle d'història de Catalunya en fotografies* (4 vols.), Barcelona, Enciclopèdia Catalana, 2010-2011. (L)

Rodríguez, Juan (amb Mady Letamendi), «La segunda generación del exilio y la gráfica cubana: Rafael Morante, Eduardo Muñoz Bachs y José Luis Posada», dins Aznar, Manuel; López García, José Ramón (coords.), *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*, Sevilla, Renacimiento, 2011, pp. 407-432 (CL)

Samblancat Miranda, Neus, «"Rescaldos de libertad", de Isabel Oyarzábal Smith» dins Aznar, Manuel; López García, José Ramón (coords.), *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*, Sevilla, Renacimiento, 2011, pp. 1096-1103 (CL)

Sesma Landrin, Nicolás, «Importando el nuevo orden. El Instituto de Estudios políticos y la recepción de la cultura fascista y nacionalsocialista en España

(1939-1943)», dins Ferran Gallego i Francisco Morente Valero (coords.), *Rebeldes y reaccionarios: intelectuales, fascismo y derecha radical en Europa*, Barcelona, Viejo Topo, 2011, p. 243-280. (CL)

Tébar Hurtado, Javier, *Barcelona anys blaus. El governador Correa Veglison: poder i política franquistes (1940-1945)*. Barcelona, Flor del Vent, 2011. (L)

Tébar Hurtado, Javier (ed.): *El movimiento obrero en la gran ciudad. De la movilización sociopolítica a la crisis económica*, Barcelona, El Viejo Topo, 2011. (L)

Thomàs, Joan Maria, *Roosevelt, Franco and the End of World War II*, New York, Palgrave-Macmillan, 2011. (L)

Thomàs, Joan Maria, *Los Fascismos españoles*, Barcelona, Planeta, 2011. (L)

Trallero Cordero, Mar, «Reconstrucción de otros exilios. Las niñas toman la palabra», dins Manuel Aznar Soler, José Ramón López García (coords.) *El exilio republicano de 1939 y la segunda generación*, Sevilla, Renacimiento, 2011, p. 315-321. (CL)

Valls, Fernando (et al., coords.), *Nuevos derroteros de la narrativa española actual: veinte años de creación*, Universidad de Zaragoza, Zaragoza, 2011. (L)

Vilanova i Vila-Abadal, Francesc, «De la cruzada a la guerra. El franquismo y sus enemigos: los exiliados, México, Europa (febrero-septiembre de 1939)», dins VV.AA. *Ruptura y transición. España y México, 1939*, Madrid, Eneida, 2011, pp. 81-104. (CL)

Vilanova i Vila-Abadal, Francesc, «España en el nuevo orden europeo. Algunas lecturas franquistas de la postguerra», dins Antonio César Moreno Cantano (coord.), *El ocaso de la verdad. Propaganda y prensa exterior en la España franquista (1936-1945)*, Xixón, Ediciones Trea, 2011, pp. 215-250. (CL)

Vinyes, Ricard, *Asalto a la memoria. Impunidades y reconciliaciones, símbolos y éticas*, Barcelona, Los libros del lince, 2011. (L)

Ysàs, Pere, «Movilización y desmovilización obrera. Del franquismo a la democracia», dins Javier Tébar (ed.), *El movimiento obrero en la gran ciudad. De la movilización sociopolítica a la crisis económica*, Barcelona, El Viejo Topo, 2011, pp. 273-297. (CL)

Ysàs, Pere, «Movimientos sociales y cambio político en Cataluña, ¿un caso particular?», dins Rafael Quirosa-Cheyrouze (ed.), *La sociedad española en la Transición. Los movimientos sociales en el proceso democratizador*, Madrid, Biblioteca Nueva, 2011, pp. 303-315. (CL)

4.2. Articles de revistes

Amaya Quer, Àlex, «Romania, dicembre 1989: una sintesi interpretativa», *Le classi, la storia. Documente e ricerche sulla storia del movimento operaio e delle classi subalterne*, n° 2, 2011.

Aulet, Jaume, «Una aproximació a la poesia catalana del segle XXI», Vilafranca del Penedès, *Lletres al Passatge*, n° 1, juny 2011, pp. 3-4.

Aulet, Jaume, «Uns quants estudis recents de literatura catalana contemporània», *Serra d'Or*, n° 623, 2011, p. 68-73.

Aznar, Manuel, «Una polémica sobre teatro mexicano entre Max Aub y Juan Rejano en 1947», *El Correo de Euclides. Anuario científico de la Fundación Max Aub*, N° 6, 2011, págs. 69-80.

Aznar, Manuel, «Introducción», dins *El Correo de Euclides. Anuario científico de la Fundación Max Aub*, N° 6, 2011, págs. 87-91.

Ballester, David, «Josep Comaposada, l'avi del socialismo català», *Full suplement del butlletí de l'Arxiu Històric de la Fundació Rafael Campalans*, n°. 27, 2011, pp.1-2.

Barberá, Oscar; Barrio, Astrid; Botella Corral, Joan; Rodríguez Teruel, Juan, «Las carreras políticas de los jefes de gobierno regionales en España, Francia y el Reino Unido (1980-2010)», *Reis: Revista española de investigaciones sociológicas*, N° 133, 2011, pp. 3-20.

Bordetas Jiménez, Ivan, «'Las Asociaciones de Vecinos son la mejor escuela de formación de ciudadanos conscientes'. El moviment veïnal durant el tardofranquisme i la transició», *Plecs d'Història Local*, n° 141, abril 2011, pp. 5-7.

Canales Serrano, Antonio Francisco, «'Innecesarios a todas luces'. El desmantellament de la xarxa d'instituts en la postguerra», *Educació i història: Revista d'història de l'educació*, n°. 17, 2011, pp. 187-212.

Casanellas, Pau (amb Miren Barandiaran, Gaizka Fernández i Raúl López Romo), «La documentación de (y sobre) ETA», *Tabula: revista de archivos de Castilla y León*, n°. 14, 2011, pp. 45-58.

Castellanos, Jordi, «Dolor, renúncia i mort: el misteri de l'amor», *Els Marges. Revista de Llengua i Literatura*, n° 93, 2011, pp. 62-70

Castellanos, Jordi, «Joaquim Molas, vuitanta anys. Projectar un país normal», *Serra d'Or*, n° 618, 2011, pp. 453-455.

Castellanos, Jordi, «Dos editores de Barcelona por América latina. Fernando y Santiago Salvat Espasa. Epistolario bilingüe 1912-1914, 1918 y 1923. Edició, selecció i notes de Philippe Castellano», *Els Marges. Revista de Llengua i Literatura*, n° 94, 2011, pp. 122-123.

Comadran Orpi, Marc; Flórez i Canals, Alba, «Entre el (de)crèdit i la impossibilitat: Argumenta, assajos sobre la cultura catalana», *Serra d'Or*, n^o. 621, 2011, pp. 75-76.

Domènech Sampere, Xavier, «El PCE en el proceso de cambio político. La voluntad de ser arte y parte», *Viento sur*, n^o. 115, 2011, pp. 95-104.

Domènech Sampere, Xavier, «Crisis de hegemonía y movimientos de resistencia», *Papeles de relaciones ecosociales y cambio global*, n^o 116, 2011, pp. 63-74.

Ferré Pavia, Carme; Orozco Toro, Jaime Alberto, «El diálogo entre empresas de comunicación y sus stakeholders en América y Europa», *Cuadernos de información*, n^o. 29, 2011, pp. 91-104.

Foguet, Francesc i Sopena, Mireia, «Editar contra la censura. El cas de 'Teatre català de postguerra (1973), de Jordi Arbonès», *Estudis Romànics*. n^o 33, 2011, pp. 237-262.

Foguet, Francesc i Gibert, Miquel, «Josep Maria de Sagarra escriu a Josep Tarradellas (1936-1961)», *Els Marges*, n^o 93, 2011, pp. 72-91.

Font i Agulló, Jordi, «El Museo del Exilio», *Cuadernos de Pedagogía*, n^o 417, pp. 38-39.

Forti, Steven, «Barcelona antisistema», *Atlántica XXII: revista asturiana de información y pensamiento*, n^o. 12, 2011, pp. 36-39.

Gallén, Enric, «El prestigi dels morts», *Serra d'Or*, n^o. 623, 2011, pp. 23-26.

Hernández Holgado, Fernando, «La prisión militante: Ventas (Madrid) y Les Corts (Barcelona)», *Studia historica. Historia contemporánea*, n^o 29, 2011, pp. 195-236.

Larraz Elorriaga, Fernando, «La "operación retorno" de la narrativa en el exilio en la prensa diaria del Franquismo (1966-1975). Los casos de "ABC", "Informaciones" y "Pueblo"», *Dicenda: Cuadernos de filología hispánica*, n^o 29, 2011, pp. 171-195.

López García, José Ramón, «Tomás Segovia ante Max Aub, una lectura desde los márgenes», *El Correo de Euclides: anuario científico de la Fundación Max Aub*, n^o. 6, 2011, pp. 11-19.

Maluquer de Motes i Bernet, Jordi, «El turismo, motor fundamental de la economía de Cataluña (1951-2010)», *Historia Contemporánea*, n^o 42, 2011, pp. 347-402.

Martínez-Gil, Víctor, «S'acosta el mar. Poesia 1984-2009. Carles Duarte i Montserrat», *Suroeste. Revista de literaturas ibéricas*, n^o 1, 2011, p. 180.

Martínez-Gil, Víctor, «Maletes perdudes. Jordi Puntí», *Suroeste. Revista de literaturas ibéricas*, n^o 1, 2011, p. 181.

Martínez i Muntada, Ricard, «La LCR más allá del franquismo: de la unidad trotskista al Partido de los Revolucionarios (1978-1991)», *Viento Sur*, n^o 115, març 2011, pp. 64-71.

Martínez i Muntada, Ricard, «Movimiento vecinal, antifranquismo y anticapitalismo», *Historia, Trabajo y Sociedad*, n^o 2, 2011, pp. 63-90.

Molinero, Carme, «El acceso a los archivos y la investigación histórica», *Ayer*, n^o 81, 2011, pp. 285-297.

Montiel Rayo, Francisca, «'El arte es libertad': intelectuales y artistas de las dos Españas frente al franquismo», *Revista canadiense de estudios hispánicos*, vol. 36, n^o 1, 2011, pp.129-146.

Moreno Cantano, Antonio César, «Propaganda y espionaje franquista en Gran Bretaña durante la Segunda Guerra Mundial», *Ecléctica, Revista de Estudios Culturales*, n^o 1, 2011, pp. 81-91.

Moreno Cantano, Antonio César, «El Control de la propaganda internacional durante la Segunda Guerra Mundial: España, Francia, Italia y Alemania», *Revista de Historia Actual Ecléctica*, n^o 9, 2011, pp. 131-146.

Reig Tapia, Alberto, «Ángel Viñas y la historia de la Segunda República en guerra», *Historia Contemporánea*, n^o 43, 2011, pp. 779-794.

Riquer i Permanyer, Borja de, «Jaume Vicens i Vives, mucho más que un gran historiador: aportaciones y debates de un centenario», *Ayer*, n^o84, 2011, pp. 227-238.

Riquer i Permanyer, Borja de, «Identitat, llengua i símbols. La decisiva aportació de Pere Anguera al coneixement del catalanisme del segle XIX», *Revista de Catalunya*, n^o 267-268, 2011, pp. 79-100.

Riquer i Permanyer, Borja de, «Jaume Vicens i Vives, cinquanta anys després», *Revista de Catalunya*, n^o. 267-268, 2011, pp. 3-10.

Rodríguez Rodríguez, Juan, «Juan Chabás rinde homenaje a Miguel Hernández», *Laberintos. Anuario de estudios sobre los exilios culturales españoles*, 2011.

Santos Sánchez, Diego, «BETA: Asociación de Jóvenes Doctores en Hispanismo», *Olivar: revista de literatura y cultura españolas*, año 12, n^o. 16, 2011, pp. 293-295.

Sesma Landrin, Nicolás, «El guardián de la ortodoxia. Jesús Fueyo, un intelectual franquista frente a la Constitución», *Ayer*, n^o 81, 2011, p. 57-82

Tébar, Javier; Mota, José Fernando, «Una breve panorámica degli archivi sindacali in Spagna», *Le Culture della Tecnica*, n.º 23-24, 2011, pp. 65-76.

Tébar, Javier, «Contro Franco», *Zapruder, Storia in Movimento*, n.º 24, 2011, pp. 118-121.

Valls, Fernando, «Mi biblioteca de libros de microrrelatos», *El Ciervo: revista mensual de pensamiento y cultura*, n.º 720, 2011, p. 40-41.

Valls, Fernando, «Las voces de ratón», *Insula: revista de letras y ciencias humanas*, n.º 774, 2011, p. 35-37.

Valls, Fernando, «Jardines reales, ranas de cartón: caligrafías de Juan Marsé», *Insula: revista de letras y ciencias humanas*, n.º 779, 2011, p. 24-28.

Valls, Fernando, «Mais aló do Rubicón de Cacabelos: Álvaro Cunqueiro en castelán», *Grial: revista galega de cultura*, n.º 192, 2011, p. 42-49.

Valls, Fernando, «Novelas y novelistas españoles para el siglo XXI», *La Página*, n.º 93-94, 2011, p. 231-234.

Veiga, Francisco, «Neoliberalismo, tecnocracia e islamismo nacional», *Revista CIDOB d'afers internacionals*, n.º 93-94, 2011, pp. 219-237.

Vinyes Ribes, Ricard, «Doblegar y transformar: la industria penitenciaria y sus encarceladas políticas. Tan sólo un examen», *Studia histórica. Historia contemporánea*, n.º 29, 2011, p. 35-54.

Ysàs, Pere, «Presentación del dossier “La Época socialista: política y sociedad”», *Ayer*, n.º 84, 2011, pp. 13-21.

Ysàs, Pere, «Cambios y continuidades: tres lustros de gobiernos socialistas», *Ayer*, n.º 84, 2011, pp. 23-49.

5 Jornades d'actualització didàctica i científica coorganitzades amb l'ICE de la UAB

L'estiu del 2011 es va celebrar, en col·laboració amb l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la UAB, la quarta edició de les Jornades d'actualització didàctica i científica, adreçades de manera preferent però no exclusiva al professorat d'ensenyament secundari. En aquesta ocasió, el tema de les jornades va ser *Història i gènere: de la II República a la transició a la democràcia*. Van intervenir-hi com a ponents: Cèlia Cañellas, Neus Real, Mónica Moreno, Maria Campillo, Rosario Ruiz Franco, Cristina Borderías, Encarna Hidalgo, Carme Molinero, Mercedes Yusta, Francisca Montiel i Mercè Otero-Vidal. Les jornades van tenir lloc de l'11 al 15 de juliol i van comptar amb la participació d'una seixantena de persones.

6

Tesis doctorals

El 2011 ha estat un any especialment productiu pel que fa a la lectura de tesis doctorals dirigides per membres del CEFID: se n'han presentat sis. Aquesta elevada xifra no és producte de la casualitat, sinó que reflecteix fidelment la notable capacitat del centre per a formar nous investigadors i investigadores. Les tesis són les següents:

- Casanellas, Pau, “Morir matando. El franquismo en crisis ante la violencia política, 1968-1977”.
Directora: Carme Molinero.
Data de lectura: 21 de juny de 2011.
- Casas, Carlota, “Gabriel Ferrater i Jaime Gil de Biedma: tradició, modernitat i talent individual”.
Director: Víctor Martínez Gil.
Data de lectura: 28 de febrer de 2011.
- Forti, Steven, “El peso de la nación. Nicola Bombacci, Paul Marion y Óscar Pérez Solís en la Europa de entreguerras”.
Director: Pere Ysàs (amb Luciano Casali).
Data de lectura: 28 de juny de 2011.
- Revelles Esquirol, Jesús, “Direcció Lisboa: Portugal en la vida i l’obra de Josep Pla”.
Director: Víctor Martínez Gil.
Data de lectura: 18 de febrer de 2011.
- Simón, Paula, “Por los caminos de la palabra. Exilio republicano español y campos de concentración franceses: una historia del testimonio”.
Director: Manuel Aznar Soler.
Data de lectura: 11 de juliol de 2011
- Silveira Bauer, Caroline: “Um estudo comparativo das praticas de desaparecimento nas ditaduras civil-militares argentina e brasileira e a elaboraçao de políticas de memoria em ambos países”.
Director: Ricard Vinyes (amb Claudia de Wasserman).
Data de lectura: Abril de 2011

7 Projectes finançats

Els membres, grups i equips d'investigació del CEFID participen en projectes finançats per diverses institucions, entre d'altres el Ministerio de Ciencia e Innovación (MICINN, ara absorbit pel Mineco) i l'Agència de Gestió d'Ajuts Universitaris i de Recerca (AGAUR, Generalitat de Catalunya), ja sigui mitjançant convocatòries competitives, ja a través de convenis i subvencions per a accions concretes. Aquesta tasca de captació de recursos és un element imprescindible a l'hora de potenciar la recerca de qualitat. L'any 2009 va ser excepcional en aquest terreny, sobretot per l'èxit obtingut per diversos grups o investigadors vinculats al CEFID en la convocatòria d'ajuts per donar suport als grups de recerca de Catalunya (AGAUR) per al període 2009-2013. No obstant això, l'àmplia influència d'ingressos obtinguda llavors no ha comportat una relaxació en l'esforç constant per aconseguir nous recursos i, més en general, reforçar i ampliar les línies de treball en marxa. En són mostra els nous projectes inclosos a l'apartat 7.1: dos de finançats pel MICINN/Mineco i dirigits per membres del CEFID, un altre de finançat pel Ministerio de la Presidencia i igualment dirigit per un membre del centre i, finalment, un altre de finançat per la Fundação para a Ciência e Tecnologia de Portugal i desenvolupat per un equip internacional d'investigadors del qual formen part dos membres del CEFID. A l'apartat 7.2 es relacionen els grups de recerca integrats en el CEFID o dirigits per membres del centre que gaudeixen dels ajuts d'AGAUR aprovats el 2009. A l'apartat 7.3, els projectes d'investigació finançats pel MICINN/Mineco obtinguts en convocatòries anteriors i vigents durant el 2011.

7.1. Nous projectes

- *Escena y literatura dramática en el exilio republicano de 1939*
Investigador principal: Manuel Aznar Soler
Referència: FFI2010-21031
Durada: 2011-2013

- *Memoria y sociedad. Las políticas de reparación y memoria y los procesos sociales en la construcción de la memoria pública contemporánea en España*
Investigador principal: Ricard Vinyes
Referència: HAR2011-23490
Durada: 2012-2014
- *El Tribunal de Orden Público. Actors i dinàmiques polítiques. Catalunya, 1963-1976*
Investigador principal: Javier Tébar
Referència: Ministerio de la Presidencia, ref. 240
Durada: 2011-2012
- *Estado e memória: políticas públicas da memória da ditadura portuguesa (1974-2009).*
Investigador principal: Manuel Loff (Universidade do Porto)
Investigadors del CEFID participants: Carme Molinero i Pere Ysàs
Referència: PTDC/HIS-HIS/121001/2010 (Fundação para a Ciência e Tecnologia)
Durada: 2012-2013

7.2. Ajuts a grups de recerca de Catalunya (SGR – AGAUR, 2009-2013)

Ajuts a grups integrats en el CEFID:

- Grup de Recerca sobre l'Època Franquista (GREF)
Coordinador del grup: Pere Ysàs
Referència: 2009 SGR 710
- Grupo de Estudios sobre el Exilio Literario (GEXEL)
Coordinador del grup: Manuel Aznar Soler
Referència: 2009 SGR 1286

Ajuts a grups de recerca coordinats per membres del CEFID:

- Grup d'Estudis de Literatura Catalana Contemporània
Coordinador del grup: Jordi Castellanos
Referència: 2009 SGR 349
- Grup d'Història del Parlamentarisme
Coordinador del grup: Borja de Riquer
Referència: 2009 SGR 920
- Grup de Recerca en Arts Escèniques (GRAE)
Coordinador del grup: Francesc Foguet
Referència: 2009 SGR 1034
- Grup de Recerca sobre Elits i Partits Polítics (GREP)
Coordinadora del grup: Montserrat Baras

Referència: 2009 SGR 1290

7.3. Projectes d'investigació fonamental finançats pel Ministerio de Ciencia e Innovación (MICINN)/Mineco obtinguts en convocatòries anteriors i vigents durant 2011.

- *Cataluña en la transición española*
Investigadora principal: Carme Molinero
Referència: HAR 2009-07825
Durada: 2010-2012
- *Cultura i literatura a Catalunya, 1939-1959*
Investigador principal: Jordi Castellanos
Referència: FFI2008-030408
Durada: 2009-2011
- *Intercambios entre sistemas literarios: mediación y mediadores desde la literatura catalana (s.XX)*
Investigador principal: Víctor Martínez-Gil
Referència: FFI2008-02987
Durada: 2009-2011